

AP5: NY NATUR - HVORDAN GØR MAN?

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Få mest mulig biodiversitet, når du laver ny natur ved at følge forskernes anbefalinger.

Med målsætninger om en bedre miljø-, klima- og biodiversitetsindsats er jagten på de gode løsninger gået ind. Nogle af de værktøjer, som skal hjælpe naturen på vej, er multifunktionel jordfordeling og sammenbinding af eksisterende natur. Se f.eks. det fælles udspil fra Landbrug & Fødevarer og Danmarks Naturfredningsforening på faellesloesninger.dk Der tales altså meget om udtag af landbrugsjord til ny natur, men hvordan skal det gøres bedst muligt i praksis, så det bidrager til at opfylde de målsætninger vi har for biodiversitet?

Se et nyt eksempel i [videoen her](#), hvor landmand Peter Hindbo, har givet 12 ha tilbage til naturen.

DANSKE ERFARINGER MED AT SKABE NY NATUR VED ERSTATNINGSNATUR

Når vi i Danmark udlægger f.eks. veje, banenet og energiinfrastruktur forsøger man i nogle tilfælde at genskabe den natur som tabes under anlægningsarbejdet et andet sted. Det kaldes erstatningsnatur, og anvendes også i sager om overtrædelse af Naturbeskyttelseslovens § 3.

I DCE-rapporten "[Erstatningsnatur – erfaringer og muligheder](#)" fra 2018 kan du finde den mest omfattende oversigt over danske eksempler fra kommuner, Naturstyrelsen, Banedanmark, Energinet m.fl., som giver et praktisk indblik i muligheder, værktøjer og forhindringer. På baggrund af danske og udenlandske erfaringer beskriver forskerne bag rapporten også hvordan man bedst muligt udlægger landbrugsjord til natur. Med udgangspunkt i den videnskabelige DCE-rapport kommer her et udpluk af gode råd, som man bør følge.

DEN GODE LØSNING

Ligesom når vi producerer fødevarer, så vil vi gerne have så stort udbytte som muligt af vores investeringer, når vi laver ny natur. En omkostningseffektiv indsats er en, som giver flest mulige levesteder for de vilde arter. Følg rådene herunder, og du har et godt udgangspunkt for netop det.

RÅD NR. 1: VÆLG DET RIGTIGE AREAL

På næringsfattige arealer, som ligger i forbindelse med eksisterende natur har biodiversiteten nemmest ved at indvandre af sig selv, fordi arterne kun skal sprede sig over kort afstand. Derudover er konkurrencen med næringselskende arter (som allerede er meget almindelige i det danske landskab) mindre på næringsfattige jorde, hvor pladsen i stedet tages af mere nøjsomme plantearter og deres tilknyttede insekter.

Den dyrkede mark kan være et vanskeligt sted at udvikle natur af god kvalitet, fordi der typisk er en stor næringspulje som levn fra dyrkningen. Har man mulighed for at udlægge ny natur i f.eks. forladte grusgrave eller på gamle brakarealer, så er sandsynligheden for at man hurtigere vil se resultater højere.

Vær opmærksom på at undgå arealer, der er næringsbelastede, så som arealer med risiko for overfladeafstrømning eller arealer påvirket af luftbåren ammoniak fra nærliggende større husdyrbrug.

Billede 1. Med det rigtige udgangspunkt kan naturen indfinde sig. Her er det en gammel råstofgrav. Med naturarealer som nabo og en sandet og næringsfattig jordbund, indeholder den gode betingelser for at blive et naturareal med mange blomster, insekter, tørre og sandede skrænter, træer og buske. Eksemplet er fra Nordjylland.

Foto: Andrea Oddershede.

RÅD NR. 2: HJÆLP NATUREN PÅ VEJ

Vil man fremskynde udviklingen på et nyt naturareal, så er det vigtigt at genskabe naturlige processer, da det skaber levesteder for de vilde arter. En af de vigtige processer er græsning, da dyrene bl.a. kan 1) flytte frø fra eksisterende naturarealer (hvis du har sammenhegnet), 2) skabe variation i jordoverfladen med tramp og i vegetationen ved at spise af træer, buske, urter og græs, 3) tilføre lort til arealer, som også er en vigtig ressource for f.eks. mange biller. Naturlige processer dækker også over naturlig hydrologi, som kan skabes ved f.eks. tilkastning af grøfter, og andre forstyrrelser som stormfald, sandfygning, fri kystdynamik m.m. tæller også. Er arealet meget næringsberiget, så findes der også forskellige metoder til udpining, ligesom der findes flere metoder til at hjælpe den vilde flora til spredning fra lokale arealer (se. Afsnittet "Faktorer af betydning for etablering af erstatningsnatur" i [DCE-rapporten](#)).

RÅD NR. 3. TÅLMODIGHED

Det kan tage år for naturen at indfinde sig, og selv når det går hurtigt kan det føles langsomt. Med Råd nr. 2 får du fremdrift, men husk at væbne dig med tålmodighed og rådfør dig eventuelt med en biolog, hvis du er i tvivl om dit nye naturareal er på vej det rigtige sted hen.

Billede 2. Her er forhenværende landbrugsjord blevet til artsrigt overdrev. Marken blev oprindelig udvalgt til ny natur fordi den ligger i forbindelse med andre naturarealer. På den måde var det nemt at sammenhegne den med arealer, hvorfra plantefrø kunne spredes med de græssende dyr. Derudover hjalp man planterne på vej ved at høste nærliggende overdrev lige inden frøsætning, og sprede det høstede høg med frø ud over marken. Eksemplet er fra Kent, UK. Foto: Andrea Oddershede.